

KÖSZEG ÉS VIDÉKE

Szépirodalmi, társadalmi, közgazdasági, ipar-kereskedelmi és nevelészeteti hetilap.

TÖBB EGYLET KOZLÖNYE.

Előfizetési ár:

Egy évfolyam 4 ft. Félévre 2 ft. Negyedévre 1 ft.
Egyenlő részben ára 10 kr.

Előfizetési pénzek és reklamációk a kiadóhivatalhoz (Feigl Gyula) intézendők.

Szerkesztői iroda: a táblaház iskola-utcai részében.

(Szerkesztővel értekezhetni d. e. 11—12. és d. u. 1—2-ig.)

Kiadói iroda: városkor S1. sz. a nyomdában.

Kéziratok, levelek a egyes szerkesztői közlemények a szerkesztőséghez intézendők; mindenkor esztendőben astig.

Megjelenik minden vasárnapon.

Hirdetések jutányos áron vétetnek fel.

Örömnap.

Haraúgok zúgása, s a hivek sokaságának térdeplő sorai között vonult be tegnap estefelé kíséretével együtt Hidas Kornél megyés püspök ur ó méltósága Köszeg városába. Apostoli hivatása készítette az idejövételre és ó főpásztori hő szeretettel eltelve hivi iránt, nagy lelki örömmel jött el közibénk, hogy 7—800 köszegi katolikus ifjunak, leánynak feladja a bérmlás szent-ségét. A mai nap kétszeresen örömnapja Köszegnek; örömnapja, mert a szombathelyi egyházmegye fenkölt szellemű, szelidlelkű kegyes főpásztorát üdvözölheti, habár csak rövid órákon át, falai között; örömnapja, mert ifju nemzedékünk ma az apostoli ténykedésből kifolyólag megerősödik hitében, a melyben él; pajzsot nyer, hogy az élet jelen kábitó zajában, mikor a rationalismus a materialismussal, a hit a hitetlenséggel oly kétségbeesett harcztott viv, rendeltetésének pályafutását öneréből megfuthassa. Igen, öröm sugárzik ma száz meg száz gyermek arcáról, öröm honoi a keblekben s az öröm nyilvánul mindenütt: a templomban, lakóházainkban, az utcán szerte, mert Köszeg lakossát áthatja a vallásos mély érzet, minőt minden tettei lehelnek, s mely ma az általános örömben nyilvánul. Szép, hogy így van az. És jaj volna, ha másként állana a dolog. Mert a hová egyszer az indifferentismus betér, onnan a vallásosság kitér; mert, miként a mely házba sirásokkat látunk belépni, tudjuk, hogy temetésre készülnek; úgy amely kebelben az megszokott,

ott a jóratörekvésnek ina is megszakadt; kihalt abból a szeretett, mert a vallás a szeretetnek törvénye; kihalt onnan minden erkölcsiség, mert ennek a lelkiismeret az emeltyüje; — helyette befészkelte magát a lelketlenség, az undok haszonlesés és a csaló kétszínűség; s a boldogtalau e házi zsarnokainak s béke tolvainak érdekében, oly állhatatlanná válik, mint az árnyék, mely a napnak fordultával folyton változik, s mint a szélvitorla, mely oda mutat, ahová a szél akarja; vagy végre mint a tengeri habarcz, melyről a régiek azt állítják, hogy azon tárgynak színét veszti fel, melylyel érintkezésbe jön, kivéven a fehéret, mint az ártatlanságnak és tisztaságnak színét, mert ezt utánozni nem képes; melyről még azt is írják, hogy a halak között a legkicsapongóbb, soha magát egy társához állandául nem köti, soha egy mellett nem marad, hanem szélteben fajtalankodik és utóbb anuyira ellankod és kimerül, hogy uszásra és élelemkeresésre alkalmatlanná válván, a kinzó éhségtől lassau aáját tagjait rágja, míg végre a kis halacszkák, rákok megrohanják és fölemészlik. —

Orkődjünk mindig népünk vallásossága fölött s iparkodjunk folyton ifju nemzedékünk fogékony szívébe a hitnek égi csemetéjét, a tiszta erkölcsöt ültetni. Örülhetünk egyháznagyunk ma látogatásán, ki égi örömmet hozott s a hit fényét a fogékony lelkekbe önti.

Isten áldja idejövételét!

A vasárnapi munkaszünet.

A vasárnapi munkaszünetről szóló törvényjavaslat 3. §-a értelmében a kereskedelmi miniszter kötelezve van rendeleti úton intézkedni az iránt, hogy mily munkák véteszenek ki a vasárnapi munkaszünet alól.

A kereskedelmi miniszter a törvény utasításának megfelelően készített egy rendelettervezetet, melyet véleményezésre vétett nem réigben küldött le a kereskedelmi kamarákhoz.

Hogy mely s milyen természetű munkák vétetnek ki a vasárnapi munkaszünet alól, a miniszter a következőkben osztályozza:

Az ezen paragrafusban foglalt felhatalmazás alapján tehát rendelem, hogy az ipari munka az alább felsorolt iparágaknál, ugyancsak az alább előadott módzatok mellett vasárnapokon, valamint Szent-István király napján is végezhető lesz és pedig:

1. Mert az üzem félbeszakítása lehetetlen:

1. az agyag, porcellan, majolika és kőedény-iparnál, nemkülönbön a mész-, füst-, cement és téglafőző iparnál kizárólag az egztési munkák;
2. a bőriparnál a kavarási és bőrforgatási ipari munkák, de csak legfeljebb délelőtti 9 óráig;
3. a cukoriparnál a cukorgyártási időszak alatt; és
4. az ecetiparnál a feltöltési és az erjedési műveletek körül végzendő ipari munka;
5. a fehérítési iparnál elkerülhetlenül végzendő ipari munka legfeljebb délelőtti 10 óráig;
6. a gegiparnál a sürgős és ballaszthatatlan javítási munkák és legfeljebb deli 12 óráig;
7. a keményítő iparnál és
8. a kőolajhnyomító iparnál azon ipari munkarész, mely a végzendő művelet természeténél fogva félbeszakítást nem tűr;
9. a légszerziparnál, kizárólag a légszerző előállításra szükséges ipari munka;
10. a malmoknál az őrési művelet;
11. a műkereszteti iparnál, a mennyiben a növények öntözése, szellőztetése vagyis rügtöni átültetése elkerülhetlenül szükséges;
12. a papir és papírpap-iparnál a félbeszakítást nem tűró munka;
13. a pótkávé és katangarártó iparban azon ipari

TÁRCZA.

Üdv az egyháznagynak!

Egyháznagy, kit a hívő-sereg várva vár,
S kívül, bármerre mégysz, az Ur kegyelme jár,
Lógy üdvöz itt, óh jó Atyánk!
Lelki gyermekid ím lábadoz borulunk
S forrón kérjük mire leginkább szorulunk:
Szálljon szent áldásod reánk!

A bölcsesség, erősség, tanács, értelem,
Tudomány, jámboraság és isten felelem
Az Ur drága ajándoki.
E bét ajándékhoz ma Általad jutunk
Mi gyermekid, kik mostantól fogva vagyunk
Az ég uj bátor barczoi.

Óh légy ezerszer áldott minden lepedért
És fogadd szent ígértünk, hogy a hitért
Ezentul bátran harczolunk!
Hitidegség bennünket hogy meg ne ejtsen,
Gonosz bűn hatalma ne győzzön a lelken
E napra gyakran gondolunk.

A fürdők történetéhez Magyarországon.*)

I. Mesterséges fürdők.

A művelődéstörténet egyik legerdekeseb fejezete az, mely az ember fizikai jólétének emelésére szolgáló törekvésekkel foglalkozik. E törekvések közt kiváló szerepet játszik az egészségügy, melynek egész történelmi folyamata meggyűz ama befolyásról, melyet az emberiség anyagi lete szellemi életének minden mozzanatára gyakorol. Az egészségügy terén nyilvánuló törekvések közt nem csekély fontossággal bír a fürdők ügye, mint a mely — Lerach szerint — ép oly biztos fokmérője a műveltségnek, mint — Liebig szerint — a szappan fogyasztása.

A magyaroknál is, kiknek életét ép az erkölcsi s anyagi tisztaság jellemzi, a fürdők használata benaóleg összeforrott a nép életével.

Hogy a régi magyarok ügyes úszók voltak, azt a krónikák több helye bizonyítja: fluvium Etal super Tullhou sedentem ritu paganimo transnataverunt (Anonymus cap. VI.); fluvium Budrng transnataverunt (u. o. cap. XV.); noctuque clanculum Danubium tranant (Aventinus Ann. Boiorum l. 4. cap. 21.) stb. S ez történetesenek is fogjuk találni, ha meggondoljuk, hogy az ómagyaroknak nomád életmódjuknál fogva mennyire volt szükségük e készütségre.

Előszeregettel fürdöhettek tehát a hideg vízben s megismerkedtek ama előnyökkel, melyekkel a fürdés jár. Hogy ósházájukban a hideg fürdésel étek-e egyedűl, azt biztonsággal nem állíthatjuk, de az tény, hogy

* Ez alkalomzerű és igen érdekes történelmi tanulmányt a Századok f. é. 4. füzetéből vesszük át, mellőzve az egyes pontokat magyarázó, de egyébként fölösleges jegyzeteket.

Magyarországon való letelepedésükkor elég alkalmuk volt az itt lakott népek — bár igen korlátozott — fürdői intézményeivel megismerkedni.

Természetes, hogy a magyarok hatalmuk megszilárdítására ceztvíz törekvések közepette nem aokat gondoltak a nevtárandás zivatárában mindinkább tündező fürdői élet kenyelemével s így bizvást állíthatjuk, hogy a mai Magyarországon lakott népek fürdői intézményei — amennyire ezeket ismerjük, — majd semmi befolyással sem voltak a magyarok fürdői viszonyaira.

Új aerába lépett Magyarországon is a fürdőzés ügye a kereszténység felvételével.

Az egyház első hivi templomok híján fürdőkbe gyülekeztek, s ily módon lassanként átváltak a fürdők templomokká, a fürdői edények azentelt víztartókká, keresztelő medenczekké. S jóllehet a keleti anachoreták túlbuzgósgagukban elvetették a fürdőzés kenyeleit, a keresztény egyház, már tekintettel a keresztelés szer-tartására bizonyos figyelmet szentelt a fürdőknek. Természetes, hogy idővel a mindinkább terjedő fenyűzés folytán az egyházi atyák e kenyeletet is lehetőleg megszorították, de a fürdőzés csakhamar a kolostorok falain belül is használatba jött. Főleg a benczésrendűek voltak azok, kik a meleg fürdők használatát uesteze földön terjesztették, a mire már betegápolói foglalkozásuk is utalta. Nem tévedünk tehát, ha azt állítjuk, hogy nálunk is a benczés-rend letelepedésével jött gyakorlatba a mesterséges fürdők használata. Sőt ezt kétségtelenű teszi Szt. István 1015-ben kelt adománylevele, melyben a pecsvari aht.-benczésrendű apátság négy betegápolójáról a hat fürdőszolgájáról, quos a stuba stubarios vocare possumus, tesz említést. Evvel ugyszólván meg volt vetve Magyarországon a fürdők használatának alapja, mely szután a meg később letelepedett különböző betegápolói rendek fellepésével mindinkább terjedt.

Nyilt-tér.

Nyers-selyemruha szöveteit egy öltözete 10 frt. 50 kr-ért valamint kitanúbb minőségűt is szét-küld váma- és vitelbérmentesen Henneberg G. udvari szállító gyári raktára Zürichben. Minták postafordultával. Levelekre Svájcba 10 kraj belvagy ragasztandó.

Érték nélküli szegélyesítőket ingyen is bérmentve.
Eddig nem lezest mintakönyvek száma számára bérmentesen és csak 20 frntól bérlettel. mely meg- rendelés után leszámlásba vétetik.

Öltözékeknek való kelmék.

Peruvia és Daskia a magas lény számára sza- bályozott kelmék és eskir. tisztí egyenruhák. aggharczosok, tűzoltók, tornászok- és libériák- nak, biliárd- és játékasztalokra való posztó, (led), vízbadan vadászkabátoknak, mosókelmék, utazóplaidok 4-14 frt-ig stb. Aki olcsó, tisztá- réges, tartós, tiszta gyapjú posztóárúkat és nem olcsó rongyokat, melyek minden oldalról végre újulat- nak és alig érdemesek a szabó ollójára, akar venni, forduljon

Stikarovsky Jánoshoz Brünnen

Ausztria-Magyarország legnagyobb posztógyára.

Fel milliónyi állandó raktárom- és világüzletémnél könnyen érthető, hogy sok maradék található; min- den okosan gondolkodó ember behatárolja, hogy olyan kis maradékokból és szelvényekből nem küldhetők szét minták, mivel pár száz mintarendelések mellett rövid idő alatt mi sem maradna meg, és azért az tiszta szédelés, ha posztószékek mind a mellett hir- detnek maradék- és szelvénymintákat, mely esetben a mintaszékek egész darabokból és nem maradék- ból valók; az efele eljárás könnyen felfogható. — Maradékok, melyek nem letsenek átselejtetnek, vagy a pénz visszaküldetik. A maradékok megren- delésénél a cím, hosszúság és az ár kiteendő. — Szétküldés utánvétel mellett csak 10 frton felül bér- mentve. — Levelezés német, magyar, cseh, lengyel, orosz és francia nyelven.

SZABADALMAT

uj találmányokra
szokozó bírósági államban, továbbá elvált- oja azaz fenntartását, védelmét és értékesítését.

Réthy János
nemzetközi mérnöki- és szabadalmi irodája
Budapest, Erzsébet-körut 14.
Ugyanott védjegyek bejegyztetetnek.

M. K. ÁLLAMVASUTAK GÉPGYÁRA

legújabb szerkezetű, a gyakorlatban legjobbaknak bizonyult fe- lálmulbatlan kitűnőségű, fa-, szes- és szalmafűtőre berendezett
6-, 8- és 10 lóerejű locomobiljait

nagy tűz- szerkevény- nyel, szab. szikrafogó- val, vala- mint a ha- zai vissz- nyokhoz alkalmá- zott és számtalan

versenybe addig-élé legyőzhetlen maradt
48, 54 és 60 láb széles vaskeretű gőzcséplőgépeit

szabad meghozható állományú és hajós szerkezetű szab. nagy terekfaroktal, mely munkívűli előnyöket nyújtó ugrásokkal immár közel 1000 darab működik az országban a legfontosabb sikeres; ugyazintón a locomobil háló futokora- kén könnyen és kényelmesen alkalmazható. új találmány

Stibor-féle szabad. körfűrészait,
melyek egyszerűség és erőteljeség tekintetében az oldgi szer- kezeteket felülmulják. Továbbá a legkényelmesebb vonórót, igény- lő, leggyorsabban dolgozó és mégis legbiztosabb kötétt végző

Massey Toronto kéveköto aratógépeit,
mely a múlt évi párisi világkiállítás alkalmával Munkalalben rendezett nemzetközi versenyen a világ leghíresebb készítő- nyével sikeresen szállta a

„Grand Objet D'Art“
nyerte; az egyetlen kitüntetés, mely egy önálló üzemi képen és áruha borsátható kéveköto aratógépet érhet; végül a legkít- nőbb gyártmányú 2, 2 1/2, 3 és 4 lóerejű gőzcséplőgarnitúrát és legbiztosabb szerkezetű járványos cséplőkészletet, valamint mindennemű mezőgazdasági gépeit ajánlja kedvező fizetési fel- tételek mellett

Fehér Miklós, a m. k. államvas. gépgyára vezetője, BUDAPEST, **Illóut 25. Köztelek.**
Arjegyzékek ingyen és bérmentve.

Meghívás
„Közseg-szombathelyi h. é. vasut részvénytársaság“ 1891. évi június hó 6-án
délután 3 órakor Közseg szab. kir. város tanácstermében tartandó

IX. rendes évi közgyűlésére.

Napirend:
Az igazgatóság s a felügyelő-bizottság jelentése, az 1890. évi üzleti számadás és mérleg előterjesztése, a tiszta nyereség felosztása és a felmentvény megadása feletti hatá- rozat hozatal.
Két felügyelő bizottsági rendes és egy póttag választása.
Közseg, 1891. április 22-én.

Az igazgatóság.
Az üzleti számadás és mérleg, ugy az elnöki valamint a felügyelő-bizottsági jelentés a köz- gyűlést megelőzőleg 8 nappal a társaság pénztáránál a hivatalos órák alatt betekinthe- tők. A közgyűlésen azon részvényes bir szavazati joggal, a ki részvényét, vagy részvényéről szóló letétjegyet (20 és 28 §.) 14 nappal a közgyűlés előtt a társaság pénztáránál leteszi.
(Utánnomat nem díjaztatik.)

Legnagyobb brünni szétküldési áruház
Ticho Fülöpötől,
Krautmarkt. 21. BRÜNN Rathhaugasse 17. sz.

Szétküld postautárvétellel vagy előfizetés mellett:

brünni posztó-szövetet, 3-10 méter, egy teljes férhültönyre, jó minőségben csak	frt 5.-
brünni posztó-szövetet, 3-10 méter, egy teljes férhültönyre, finom minőségben csak	frt 8.-
brünni posztó-szövetet, 3-10 méter, egy teljes férhültönyre, legfinomabb minőségben csak	frt 10.75
brünni posztó-szövetet, fekete színben, 3-10 m., egy salon-öltönyre, igen tartós, csak	frt 9.-
2 méter, egy felöltőre, a legújabb színben és szövetnemben, csak	frt 6.-
mosható kartofonnal, (mosásért biztosítottak), a legújabb dessinben és színben, 6-40 m., egy teljes férhültönyre, csak	frt 3.-
Egy maradék lenvászon, ezérszított áru, mosható és csodálatos minta, 6-40 méter, egy teljes férhültönyre, csak	frt 4.-
Egy vállravető, ezérna, 3 negyed hosszú, frt 1.20; tiszta gyapjú, 10 negyed hosszú	frt 4.-
egész fekete, selyemállal (Cachemir-kendő gyászra	frt 4.50

Női ruha-szövetek mindenféle szövet nemben, kivitelben és színben, a legújabb és legdivatosabban a tavaszi és nyári időszakra 1891.92. Egy egész öltözet duplaszélés. jó minőségben 10 méter - frt 3.50 jobb - 10 méter - frt 6.- finom - 10 méter - frt 8.- finomabb minőségben tiszta gyapjú 10 méter - frt 9.- legfinomabb minőségben tiszta gyapjú 10 méter - frt 13.- francia áru.	Francozia Voiles (Satin), mosásra biztosíték. Egy teljes ruha 10 méter: jó minőségben - frt 2.80 finom - frt 3.50 legfinomabb minőségben - frt 4.50 atlasz-minőségben - frt 6.- Jute-függöny török minta, egész hosszában első minőség - frt 3.50 második minőség - frt 2.50 Tunis-függöny aranyal átszőve, gyönyörű csikos- sal és bojtjal ellátva, teljes hosszá- ban, mindenféle színben - frt 4.50 Egy garnitúra. két ág- és egy asztalterítő jute-ből - frt 3.50 ripsből - frt 4.50 Manilla-futószőnyeg, igen tartós, egy maradék 10-11 méter - frt 3.40	Lennárúk: Egy darab = 30 bécsi rőf, ára darabonként: Rumburgi széklenn, 2/3 széles - frt 6.50 Rumburgi Oxford valódi szín la. - frt 6.50 Rumburgi - - - - - 1la - frt 4.50 Chiffon, igen jó minőség 4 frt 1.50, 5.50, 6.50 egész - frt 9.- Házivászon, 4 negyed széles - frt 4.50 5 negyed széles - frt 5.50 Stefánia vászon, 5 negy. széles teljes pótlék a lenfonálnak - frt 9.- Atlasz-Gradi, ágybehuzókra la. - frt 8.50 1la. - - - - - frt 5.50 Lennárúk varrás nélkül darabja 2 méter hosszú - frt 1.10 Canevas, la. min. ágybehuzókra frt 8.- Hölgy-ingek, chiffonból vagy erős lenvászonból csipkével, 6 db frt 3.75 Legjobb rumburgi fonállal és svájci himzésrel 6 darab - frt 6.-
---	--	--

Pompasan elkészített mintakönyvek ingyen és bérmentesen küldetnek. — Minták kivánság szerint minden arucikkból ingyen és bérmentesen küldetnek.

BRAZAY KÁLMÁN SÓSBORSZESZ készítménye

Az általánosán ismert, jó hírnévnek örvendő s több oldalulag ki- tünített sósorszesz készítményem — kelendőségénél fogva — sok utánzásnak lévén az utóbbi időben kitéve, elhatároztam, hogy azokon czinnyeljeimöt módosítom s arra kék nyomtatban saját házam külső alakját vezetem föl, bejegyeztetvén azt egyszermind védjegy- ként a budapesti iparkamaránál.

SÓSBORSZESZ

általánosán elismert kitűnő házi szer; különösen a bedörzsölés- kenő-gyúró-gyógymódnál (massage) igen jó hatásu. Ajánlható egyszermind fogtisztító szerül is, a menüviben a fogak fényét elősegíti, a foghúst erősíti és a száj tiszta, szagtalan izt nyer a szes elparolázása után, ugyazintón fejmosásra is a haj- idegek erősítésére, a fejkorpaképződés megakadályozására és annak megszüntetésére.

Védjegy 319. és 320. sz.
Egy nagy üveg ára 90 kr., egy kisebb üveg ára 45 kr.

BRAZAY KÁLMÁN
Budapest, IV. ker., Muzeum-körut 23. sz.
Kapható Közegen: Scheller Ernő, Fuchs Ferencs, Ungar József, Handloy Vilmos, Pollák Sándor Jánosa Gyula és Wentzl Ede kereskedőknél.